

ERDELYI HÍRADÓ

Kedden, December' 8-dikán, 1829

Mexicó — Spanyolország — Nagybritannia — Frantziaország — Belgaország
Burkusország — Törökország — Erdélyország.

ELŐFIZETÉS

Az Erdélyi Híradó' taxája az 1830-dik egész esztendőre 10, félre 5 for. onv. pénzben. — A' Híradóval fog járni hetenként 1 árkus Tóldalék, vagy, posztánként fél. Ez a' fizetés-nélkül küldött Tóldalék, a' Mértéktár' Második fele lesz azon esetben, ha a' TARSALKODÓ el nem tudna indulni: ha pedig az elég Pártfogót talál; akkor a' Mértéktár külön jön-ki, ugyanazon Első félsztendőben.

A' Társalkodóra, Előfizetés helyett (mely annak idejében 2 fl. 50 kr. lesz onv. pénzben, fél esztendőre, 5 fl. egészre) csak subscriptiót küldenek azok, akar magánosan, akar, még jobb, számosan egyegy levélben, a' kik a' Híradót nem kívánják olvasni. — Ezt az új Foljóirást elkezdi a' Híradó' Kiadója saját erejével, és folytatja azt 4 vagy 5 Számig, míg Jan. közepe' táján a' levelekből megtudja, ha találkozik-e annyi pártfogó Olvasó, kik a' tsupa költséget be fogják hajtani. Ha találkozik; úgy a' Társalkodó egész buzgósággal, tsinon folytatattik: ha pedig csak annyi Olvasó-se lenne; a' Redactio' addigvaló kárával, újdalom, félbe-szakasztatik. De —

A' jobb oldalát tévén-fel — illő tisztelettel kérettetnek mindazok, valakik azájok' ditsőségét és hasznát kívánják: — Irjanak minden képzelhető tárgyról és tudományból, Társalkodóba illő Értekezéseket, hogy ez a' betses szándék meg ne adjon. A' Társalkodó' első két-három Számja, melyhez a' beindító írás, egy érték embertől, már a' Redactiónál van, bővebb útát fog egyengetni ezen foljóirás' organizálására; a' jövő fél esztendő pedig, tökéletességre fogja ezt hajtani, 2 fél, vagy 26 egész árkus' kiadása alatt — de-facto. — A' két Magyarhaza' dolgairól 's természeti tárgyairól kell legtöbbet írni. Magyarúl tudó Szász atyánkfijait is hívesen meghívjuk, mind olvasásra, mind írásra — akarmelyik nyelven irjanak.

A' kik a' Mértéktárra egyegy ezüst forint foglalót adtak, elvitethetik már a' első első Kötetet Kolosvárról a' Ref. Kollegyom' typographiájából; Januárius' vége-felé pedig Debretzenből Özvegy Csáthy Györgyné Könyvtáros Asszonytól; Pestből Eggenberger József Könyvtáros Úrtól — letévén egyegy exemplárért a' tóldalék 15 krt. ezüstben, 's a' nyújtatót által-adván. — A' kinek pedig a' második nagy utolsó Kötetre 1 for. C. pénz foglalóul adni tettik; beküldheti azt Jan. végéig.

Méltóztasson a' tisztelt Olvasó ezt a' tudósítást másokkal is közleni, mind saját, mind hazája' javáért is. — Minden francózott Levelet elfogad a' —

Redactio.

Mexico

A' mexico-spanyol háborúról szóló, egymás ellen beszéllő tudósítások után ezt mondják utóbb az anglus Híradók: "A' dolgok' állapotjának talán legigazabb festése a' mi itt következik egy havannah-i levélből, sept. 28-dikáról: "A' tampicói tudósításokban sokféle tsatákról beszélnek a' spanyol és a' mexicói katonaság között; de a' mellyeknek nem lett meghatározott kimenetele. A' Mexicóiak' gyengeségét a' finantz' állapotjához lehet szabni. Niuts a' kintstárban tsak egy shilling is, és a' katonaság azon felekezetenek hadakozik, mely őket jobban fizeti. A' volt a' híre, hogy a' Mexicanusok a' Spanyolokhoz szöknének; de ezt, tsak a' Spanyolok mondják: hogy ezek nem nyomólnak előfelé — nem jönnek a' jele.

Monte-Videói levelek, mellyek Salto del Uruguay-i tudósításokra és egy corrientesi Journalra utálnak, azt beszélnek, mintha a' paraguay-i Dictator Dr. Francia, jún. 14-dikén meghölt volna. De ez még kétszeges, mert Corrienteshől egyenesen jött levelek, nem szöllanak rólia.

A' frantzia Journálok szerént, egy, a' spanyol hadi-szallítványt kísérő Szerzetes, Bringas Pater, mint a' spanyol elő-gárda' Al-vicariussa, az itt következő, a' Barradas Gen. hivatali levelével együtt érkezett pásztori levelet botsátotta Mexico' lakosaihoz: "A' mi' kedves atyámfiaihoz, Újj Spanyolország' hív-lakosaihoz, köszöntés és békesség a' mi' Urunk Jé-sus-Kristusban! A' szerentséltenség' s a' mi' bűneink zuhintottak titeket, kedves atyámfiai, a' szenvedés' méjjségébe, mely titeket nyom, miolta benne-tek mint tévejgő nyájjakat, a' királyi pásztorok elhagyván, tekergős ösvényen vezettek, mellyen nyóltz esztendő-olta tévejgtek, bedugván füleiteket Uratok' szavára. Én, a' ti' polgártársatok, Sz.

Ferentz Atya' gyermeke, az ő' szegénységének örököse, ki ezen világ' veszendő kintsei után soha-sem ásitozik, nem verhetek én ti-belétek, atyámfijai, hiedelmentlenséget; és, reménylem, hogy azok a' könyörgések, mellyeket én Istenhez a' mi' Urunkhoz szüetlenül botsátok a' ti' lelketek' böldogságaért, meghallgattatnak. Ne veszettek-el tsak egy pillantatot is! Aljatok-elő teljes bizodalommal a' hadsereg' elősapatja' Vezérénel, Don Isidoro Barradas' Fővezérnél, ki, a' ti' Eges. régi Monarchátoktól meghatalmasítottván, olajfaagat tartva kezében, jön, titeket békével kínálni, 's a' szerentsét, mellyet elvesztettetek, vissza adni. Vólt egy idő, melyben ti mind szerentsések vóltatok, 's hasznát-vettétek a' föld' jóságának, bizonyos reménységgel, hogy amaz életben az ég fog lenni virtusaitok' jutalma; de miolta az istentelenség' (atheismus) lelke tereiteket bemotskolta, egy pillantatnyi nyugodalmatok-se vólt nektek: háború, pestilentia, fosztogatás, gyilkosság és minden ostor, mellyek ezen újj Egyiptomot meglátogattak, vóltak a' büntetések, mellyekkel az emberi-nem' Megváltója titeket meglátogattott. Isten, ki közepettünk vagyon, nagy és könyörülő; békességes téréseben, meghallgatta Ő az én' tiértetek tett könyörgésemet. Bizzatok hozzám, és térjete vissza a' béke' kebelébe, a' legjobb Monarcha, a' mi' Urunk VII-dik Don Ferdinand' védelme alatt, ki titeket felveszen, mint az anyolgotó anya szeretett fiját kebelébe veszi."

Az angl. Courier' itt következő jegyzései méltók figyelemre: "Látóivaló, hogy Mexico' lakosai egyget-értének a' megtámódók' ellen-állásokban. A' ki Mexico' politika állását esmérte, keveset vagy semmit-se kételkedett azon. Míg még a' mádridi udvar' uralkodása tartott, 5 klas-

sóból állott Mexicó' népessége: a' régi Spanyolország' benn születetteiből, kik minden köz-hivatalt elfoglaltak, és az ország' tsaknem egész kereskedését bírták; Creole-kból, vagy-is, a' spanyol-réven letelepedettek' maradékaiból, mely assis sokkal számosabb volt az elsőnél, és a' nevelésben és tinosodásban sokkal előbb amannál; végre az Indusok, vagy, kezdet-eredeti lakosok' maradékaiból. A' tartomány tsendes alá-vettetésben maradt 1810-dik esztendeig, midőn a' spanyol korona' bitanglása Buonaparte által a' törvényes országlás' lebukása, a' lakosokat, valamint a' benn-születetteket, és a' Creole-eket is felbátorította az a' spanyolország' járma' lerázására. Kiűtött tette a' tzivakodás ama' két klassis' nagyobb része és a' Mexicóban lakó régi spanyolok között, olyan versengés, mely amára-nézve, egészen különböző volt; int hogy a' régi Spanyolok, ellenkezőikhez mérve, alig állottak úgy, mint egy-ükhöz. Azomban, még is győzödelmek voltak a' Spanyolok egy-ideig, mint hogy a' fővároson és a' köz-segédkütfeken uralkodtak. Hébe-korban pihentek az ellenségeskedések; de tsak a' láng volt nyomva és néha nagyobb táplálatot talált az, a' kegyetlenségek által, mellyet a' Spanyolok a' győzödelem' óraiban élveztek. Mind-a'-két részen szembeütő ügyesség bontakozott-ki. Calleja, egy spanyol Vezér, a' munkásságban és doghozfogó-észben, mellé számláltathatik az I-ső Károly' első háborújában oly híressé lett Montrose Marquisnak, midőn Mexicó' részéről ama' derék, de szentséttlen Morelos, hazájának Ifjúsága, és Aristides' saját hasznát megvető példáját, vagy egy Leonidas' mérész hívséjét mutatta. Végre a' bennszületettek' dolga diadalmaskodott; és, midőn függetlenséggek megfészkeltetett, az idege-

nek neki-bátorodtak, tökepénzeket venni Mexicó' bányáiba, földjeibe és kereskedésébe. Ennek most, valami 7 esztendeje; mely idő alatt állandó békesség' s hozzánk arany-behordás feleslegi pénzszaporítást okozott, s hazánkfiáját ara vette, hogy új költsön-adásokba bocsátkoztak, szemlélődés-végett. Mindent örömmel adtak nekünk által a' Mexicóiak, a' mit tsak töllek meg akartunk szerezni, és, nagy nyereséget hajtottak magoknak a' velünk lett egy beköttetésből,—midőn egyszerre, ezelőtt egynehány hónappal, a' Havannah-ban készült hadiszállítvány, őket elébbi függésbe és a' kereskedéstől kirekesztésbe vissza dönteni fenyegette. Mitsoda segedelmet ígérhetne magának Mexicó' lakosainak akarmelyik részéről is egy olyan próbatétel? A' Spanyolok által elkövetett elnyomás, a' monopolium' békjőin volt hosszas tapasztalás, s azon hasznon megésmérés; mellyét nekik Angliával és más kereskedő országokkal kinyílt egy be-köttetés,—minden oda mutatott, hogy a' Mexicóiak elleut-állásra és egyet-értésre biztatódjanak. Ez az oka, hogy mi soha-se kételkedtünk az ő' függetlenséggek' dolga eránt, hívségjekben; következőleg, abban, hogy a' havannahi hadiszállítvány' szándéka nem sül-el.

Spanyolország

A' spanyol-határról, nov. 9.—Ezen pillantásban fut-híre, hogy a' siciliai Király' útazása' igazodása megváltozott, és, nem Perpignan-on, hanem Bayonne-n által, lép OFge. be Spanyolországba. Más részről, azt halljuk Mádrídból, hogy a' fges. Utazók Catalonian által veszik úttjokat. Nov. 18-dikán várják őket Mádrítba, éppen azon nap', midőn a' fél esztendei nehéz gyász az idevezült Királynéért, eltelik.

Galicia' Gen. Kapitánnya, Eguia Úr, a' kit azzal vádolnak, hogy hivatala' solj-

találásában, keményebb a' rendes kemény-ségnél, kivált' a' kibűjdosott Portugallusok ellen, egy tsupa új fajta bosszúállásnak lett aldozattja. Ez a' Főtisztviselő, utazott Madrid-felé, Leonban hivatali írásokat kapott, és sietett azokat felbontani. Egy vastag tsomó' felbontására, egy erős dördülés (puskaszó-forma) esett, mely őtet mind-a'-két kezére és hasban megsebesítette. Szükségesnek találták volna a' jobb kezét elvágni, s féltik az életét. — A' lissaboni Udvari Journál jelenti nov. 4-dikén, hogy, ha semmi közben nem jön, a' Villafior Gróf' és Palmela Marquis' elvett jószágait, köz-dobszón fogják eladoztatni.

Nagybritannia

London, nov. 10. — A' mi Journálistáink, még, mind-tsak nem elégszenek-meg az utolsó muszka-török háború' következeiseivel; még a' kedvezővé tett feltételek is, mellyeket a' győzodelmes Hatalom akarva megengedni, nem tettének a' 'sénbelődő Timesnek; mind-tsak titkos szándékokat teszen az fel, és az ő' egoismusa nem egyezhet-meg azon képzellel, hogy a' világ a' szabad, akadáj nélkülvaló hajókázást a' közép-tengerről a' fekete-tengerre, tsak Muszkaország' győzodelmeinek kéntelen köszönni; az alatt míg a' nagy tengeri hatalom, tulajdonúl soha-se törődött a' tengeri kereskedés' igazi szabadságán. Mitsoda könnyen véget-vethetett volna, például, Exmouth Lord a' barbarus-Státusok' tengeri rablásainak Európa' minden civilizált nemzetei' kedvéért; ha az Algierrel alkudozott Kötésbe, útmutatása volt volna ére, az országlószéktől. Mi, igazán mondom, a' világgal által-ellenben, tsak saját hasznuakra ügyelünk.

A' Morning-Journálban e' van: "A' New-Yorki Journálokban úgy láttzik, hogy Barradas Gen. az új - Tampico' u-

többi elfoglalásánál, egy-kisség dictatori módon viselte magát, Harrisson Ur, egy ott lakó északamerikai pólgar eránt, és erőltetni akarta azt, egy summa, birtokában álló pénz' kiadására. A' Harrisson Ur' szabadkozására, megsebesítette egy gyáva gyilkos, a' spanyol Gen. követői kózzul, a' Kereskedőt egy kardszúrásal. A' Hornet' megjelenése, egy hadihajóé az Eggy. Státusok részéről, vitte oda a' dolgot, hogy a' Harrisson Úrtól elrabolt tulajdonát vissza adják. Egy hadsereg' characterét 's fenytékét, és annak Vezéré' viseletét, egy megesett dologból éppen úgy meg lehet esmérni, mint ezerből. Ha a' spanyol Gen. tsak közönséges ésszel vagy maga' meghatározásáva bíró ember volna; úgy, vagy nem fosztotta volna meg Harrisson Urat sajátjától, vagy ha már ez egyszer megesett, nem adta volna azt többé vissza, ha egy egész Hornet-(horniss, lo-darás-) fészek kívánta volna is vissza-adását; és ha volt volna neki, vagy katonai, vagy Gentleman-ni hajlandósága; fel kellett volna neki akasztani azt a' barom-kujont, a' ki mert me próbálni Generalja' jelen-létében, kardját egy fegyvertelen emberre kihúzni. — A' Santa-Anna' megtámodásánál is megtámodtak és kifosztottak ezt a' Kereskedőt; de a' Mexicanus (Gen.) nem várta míg egy amerikai hajó megjelenne, hogy azt elégtételre kényszerítse; hanem, mindjárt ajánlotta az azt, mihelyt katonaságainak a' hibáját megtudta.

Frantziaország

A' Journal des Debats ezt mondja: "A' Ministerium' Journáljai mindent elkövetnek hivatali örömmel hirdetni, hogy az Eggy. Státusok a' D. Miguel' Követjét elfogadták. Az Eggy. Stát. országlószéke minden de-facto Souveraine-itást, azon pillantattól-fogva megesmér, mihelyt a' helybeli ellent-állások megszü-

tek, melyek annak felállítása ellen viaskodtak. Ez az országlás soha-se avatkozott a' legitimitas' dolgába.

Toulon, nov. 6. — Conquérant linahajó, mellyen Rigny Adm., Trident, mellyen Rosamel Adm. van, Provence, Breslau, és a' fregatte Atalante, parantsolatot vettek a' moreai hadiszállítvány' katonaságait és a' hadsereg' hadi eszközeit felrakni s Frantziaországba haza hozni. A' frantzia katonaság által most elfoglalt görög várakat a' görög katonának adnak által. — A' mi tengeri erőnk Levante-n, ezután, tsak két fregatteből, melynek egyike az alexandriai statiót fogja elfoglalni, és 12 kissebb hadi hajókból fog állani; mellyek között egy korvette és 4 első-rangu brigg lessz. Nagybrit. ellenben, szaporítja tengeri erejét.

Páris, nov. 14. — Rouy Ur a' feynyitó politzia' ítélet-tételéről a' Reichstadi Hget képzeltető bronce-figurák miatt, appellált (feljebb vitte a' perét).

A' Journal de Departement du Nord írja Párisból, nov. 9-dikén: "A' D. Miguel' megesmértetése Frantziaország és Anglia által, halasztódni fog még egykisség. Igazi nehésségek fordultak el, mellyeken nem könnyen lehet segíteni. Amnestiát kívánnak a' kivándorlottaknak és kárpótlást azoknak elszedett jószágai-kért, mellyek már többnyire eladattattak.

Florentzia, nov. 8. — Itt, azt akarják tudni, hogy a' Sz. Atya tudósítást vévén az adrianapolji békekötésről, minden pápai Küldöttségnek az európai nagy Fejedelmeknél, meghagyta, úgy forgassák magokat, hogy a' róm. katolikus lakosok' dolga Törökországban szorossan eligazíttasson, és ne legyen többé martalékja az erőszakos Hatalom' kényvének. — Azt erőssítik, hogy egynehány udvar szívére vette ezt a' kívánságot, s azt ígérte, hogy pártját fogja annak fogni.

Páris, nov. 16. — A' Király ministeri Tanátsot tartván tegnap, ugyanazon nap, a' Nemours-i Hertzeget, minikutánna ez 15 esztendőssé lett, a' királyi vérbeli Printzek' privilegiumánafogva, minden királyi Vitéz-Rendel megajándékozta. — A' tilalmas fegyverek' elszedése az apró Kereskedőknel, oly' bő szüretet ígér, hogy 20 ládával fekszik már a' politziánál. Egynehány politzia-Biztost azért tettek volna most-le, hogy ezeknek motózásánál és a' vegyes-réz-figuráknál, lágyan viselték volna magokat. — A' neápolji Udvar' útazására a' frantzia határon, a' frantzia Király' saját civil-listájából fizetődtek a' költségek.

Egy párisi frantzia-publicista azon törvén szoros szerkezetek kidolgozása mellett a' fejét, — hány szózatra tarthat a' ministerium számot a' 415 Tagból álló alsó Kamarában, azt mondja hogy legfeljebb harmadrészére. Milyen környületek között a' Ministeriumot, nem nehéz kitalálni. A' Tanátsban, foljnak a' szakadások; de a' Király' nemes méltósága, minden világos kitérést illendő korlátban tart. A' Ministerium elvégezte volna magában hogy tsoportostól jelen-meg a' Kamarában. Mi, részünkről azt hisszük, hogy a' Követek' adresei oly' erőssen esnek-ki, hogy a' Ministereknek ki kell ez előtt térniük: de ha a' felbontást meg akarják próbálni; nagy szorongattatások támodnának abból az ország' jóvendőjére.

A' feljebb felhordott megmutogatások szerént, bizonyosnak láttzik, hogy a' Ministereknek lehetetlen többséget nyerhetniük a' vidék kollegiumokban; és hogy a' Departement-kollegiumok igen kevés számuak ahhoz, hogy nekiek többséget szerezhethének. Mit kell már most tenni? Egy egyszerű mód volna, a' Chartat fére tenni, a' törvénytelen rendszabások' és a' Státustsalárdtságok' ösvényébe indul-

ni. Úgyde ezen tekintetben, mint tudni-
való, minden Departementekben vannak
rendszabások, az adót azon esetben nem-
fizetni-meg, ha az országlószék a' Charát
féré tévén, az adót a' Kamara' helybe-
hagyása nélkül felszedné. Ebből a' hú-
zott karikából nintsen út kifelé. Mindég
a' képviseleti országlás' sürgetős paran-
tsolatai állanak útban. A' pénz-szerzés-
re a' Kamara' többségével kell bírni;
és ezt a' többséget elnyerni, a' választó
kollégiumok kötelesek azt a' törvények
szerént osztani. Nem látok tehát én a'
Ministeriumnak semmi módot, magokat
ezen nyúgból kiszabadítani.—Mindezek-
ből ez a' berekesztés következik, hogy
a' Ministerium elébb vagy utóbb, kén-
telenítetik kilépni. A' kérdés csak az,
ha előtte vagy utána esik-é ez meg a'
Kamarák' egybegyűlésének.

Az Údvárnál sokat beszélnek a' D.
Miguel' megismeréséről; csak nyilván
nem akarnak még arról beszélni.

Belga ország

A' ki az Oranje Printzasszony' ello-
pott jószágait elő tudná keríteni s a' tol-
vajokra reá tudná igazítani a' törvény-
székeket, 50 ezer (50 krajtzáros ezüst)
forintot kap jutalmul; a' ki pedig csak
az ellopott jószágokat, a' tolvajok nél-
kül állíthatná elő, felényit kap.

Burkuszország

Berlin, nov. 10. — Pétervári ma-
gános levelek, jelentik, hogy a' muszka
Státustanátsos Butenieff, rendkívülvaló
dolgokban küldetett Konst.poljba, és hogy
Orloff Gróf, a' ki Adrianápoljban a' bé-
két alkudozta, szintűgy oda menne, hogy
Butenieff Úrral együtt, a' Portának ja-
vallatokat tenne a' kars-i vár' által-adá-
sáról, Ásiában. Péterváron azt beszélték,
hogy a' Tsászár ÖFge látja a' nehéssé-
geket, mellyekkel a' Portának a' hadi-
adó' lefizetésében küszködnie kell, és is-

mét akarja maga' mérséklésének és bé-
keszerető' hajlandóságának bizonyosságát e-
zen adó' nagyobb részének elengedése ál-
tal megmutatni; mellyért Kars, az eh-
hez tartozó districtussal együtt, örökbe
által engedődjön Muszkaországnak. A' Vaj-
daságok' elfoglalása, mint zálog, egészen
elmaradna, ha a' Porta a' javallatot be-
veszi, vagy legfellejebb is, csak két esz-
tendeig tartana. Péterváron úgy gondol-
ják, hogy egy efféle eggyesség, mellyet
nagyra betsülni láttatnak, meg fogna es-
ni, és hogy ez a' javallat a' Sultánnak
annál-kedvesebb lenne, mivel' annak be-
vétele által nem csak hirtelen birtokába
jutna Statusainak minden segédforrása,
hanem az Örményeknek nagy részétől,
a' leghékételenebb jobbágyaitól örökre
megszabadúlna. Ugyan-is, nagyon lehet
tölle tartani, hogy ez a' népség, e' mos-
tani szerkezetek mellett, a' legelső al-
kalomnak venné-hasznát, hogy magát a'
Portától függetlenné tenné. A' többi eu-
rópai Hatalmaknak is haszna lenne benne,
hogy a' Porta, egy kis darab földje
által Ásiában (jó lessz itt a' muszka bul-
letinokat a' karsi Basaság' meghódoltatá-
sáról és annak állását, az adrianápolji bé-
kességben megtartott török kikötők és
várak ellenében egybehasonlítani) min-
den egyéb terhéttől megszabadulhatna. —
Egynehány a' mi' legfellejebbek politikusa-
ink között ugyan, úgy vélekedik, hogy
az ág. Kabinét, Muszkaországnak akar-
minő nagyobbodását, Ásiában is, ked-
vetlenséggel szemlélné, s e' szerént min-
dent elkövetne, hogy az újj javallatot
elrontsa. De ez, a' dolgoknak mostani ál-
lása mellett, nevezetesen ezen alkalom-
nál, nem igen hihető. Itt, azt halljuk,
még-pedig jó kézből, hogy a' Sultán az
ág. Követnek minden lehetséges módon
hízlekedik, hogy ötet magának megnyer-
je, hogy semmi alkalmat nem szalaszt-

ti, hogy magát ne kedveltetné, és hihe-
ő, ezzel egybe-köti szándékát, hogy ma-
gát az angl. Kabinét' haszon-érdeklései-
hez kösse. A' Gordon Ur magaviseleté-
ből pedig kitették, hogy az európai Ha-
talmak' politikája semmi aprólékos hasz-
noktól nem függ; hanem minden udvar-
ak között a' legszívesebb barátság ur-
alkodik; melynek tartósságától függ min-
denik magánosnak a' szerentséje, és hogy
a' Porta jól tselekedné, ha a' keresztény
Kabinéttal elő-fordulható tanátskozása-
ban, mértékletesebb és engedelmesebb sys-
temát venne-elő, s ez által szerezne maga-
naktiszteletet. De úgy lattzik hogy mégmost
is erején feljúlvaló planumokat gondol.

Berlin, nov. 15. — A' pétervári Ka-
binét legelőbbit foglalatoskodik most Gör-
ögország' ügyebajával, mellyeket ugyan
úgy lehet tekinteni, mint az adriánapol-
ji békeség által előre rendbe-szedette-
ket: de némely, Anglia által mozditott
nehézségekért, bővebben is kell még az-
okról tanátskozni; a' mi után lessz oszt-
án ezen, sok tekintetben fontos tarto-
mány' sorsa végképpen megállapítva. —
A' Persiával volt nehézségek egészen el-
igazítótak; a' Tsászár egynehány millió
ezüstrubelt engedett-el a' Schah-nak a'
hadi-adóból a' mi még hátra van, 's a'
persa Printz vissza indult már Teherán-
ba. — Aról is beszélnek, hogy mihelyt a'
muszka katonaság a' Birodalom' belse-
jébe vissza takarodik, a' hadsereget újj
rendbe fogják szedni; valamint a' polgári
administratiót is, melynek vezetését Can-
crin Finantzminister fogja magára ven-
ni. A' Kurirjárás Loudon, Paris és Pé-
tervár között egymást éri, és — éppen ez az,
hogy most a' Journa'lok sokkal fontosab-
bak lesznek mint akarmelyik háború alatt.

Törökország

A' burkus Staatszeitungban, Konst.-
poljából e' van: "Mostanában (oct. elein)

több hajó érkezett ide, mindenféle nem-
zeté, 200-nál, mellyek között tizeennyoltz
muszka hajó a' közép-tengerről, mely-
lyek hollandus zászló alatt jöttek által
a' Dardanelleken: de itt, mindjárt tud-
tokra adta nekik a' Porta, hogy, jólle-
het még a' megerősítések nintsenek ki-
terélve, felüthetik a' muszka zászlót,
és hogy nekik nyomon adnák kezekbe a'
tovább-mehetést illető Fermánokat. —
A' Sultánnak egynehány Obestere és Ad-
jutánsa, kiket Adriánapoljba küldöttek,
vissza érkeztek, és nem unják-el dítser-
ni az ő' barátságos elfogadtatásokat, a'
mint őket a' muszka főszállason fogadták.

A' török Birodalom' belsejéből azt
hozzák, hogy a' békekötés' minden fel-
tétélei végre hajtatnak; a' Scutári Basa
maradt volt még el a' háborúból, 's a-
kart indítani egy nevetséges kitsapást bé-
keség után; mely nem is maradt egészen
vérontás nélkül. — A' Serbiához ragasz-
tandó 6 Districtus eránt, kijött már a'
Fermán. — Giurgewoból elmentek a' Tö-
rökök, 's az első harmadrész adó, a' musz-
ka alattvalók' kára' pótlására, már, le van
fizetve. — Konst.poljából nem jönnek igen
kedves hírek. A' nép, igen gyűlölséges
és veszedelmes planummal foglalatosko-
dik a' Sultán és az övéi ellen, és egy
éjj sem múlik-el, hogy valami rossz ne
esne. A' Nagyúr is kezdé érezni vesze-
delmes fekvését, a' Gárdáit megkettöz-
tette és drágábban fizeti. — Hali Basa még
is otthon van, és hihető, nem is lessz
már az úttjából valami.

Oct. 25-dikén kezdték-el a' Musz-
kák Adriánapoljából elköltözni; 28-dikán
tserélték-ki a' békekötés' ratificatióját;
nov. 1-ső napján takarodtak-ki a' Musz-
kák egészen — kivéven a' betegetek és
ezeknek hátorságban-maradássokra szük-
séges katonaságot — Adriánapoljából, és
indultak a' chamdli-senidge-i országúton.

Kevés napokkal ezen kimenetel előtt, a Scutári Basa, által-hágtá a' neki kiszabott környéket, és elő-felé akart nyomulni. Geismar Gen. meg vólt már tanítva, hogy azt ezen esethen támogjameg 's verje-vissza állásába; a' mi meg is esett. Két órai hartzolás után, melyben az Albanusok minden ágyúikat elvesztették, kényszerítettett Mustapha Basa a' Sultán' parantsolatjának engedni. Ez a' letzke méjjen behatott a' Basára, ki az azelőtti gögös beszédjére, most egyszerre megjuhászott, 's azt ígérte, hogy többé a' fülét-se mozdítja. Ere, a' Fővezér megparantsolta Geismar Generálnak, hogy többé ne háborgassa a' Basa' seregét, 's adja vissza neki a' tőlle elvett ágyút. Giurgewoból is kitakarodnak már most, és által adják azt a' Muszákknak. Most már annyira vólna a' dolog, hogy minden perpatvarnak vége vólna a' béke' tzikkejeire-nézve, — tsak másfelől ne kezdjenek valamit.

Vajmi bizonytalan a' jövődöket, még környületek' segedelmével is előre eltalálni. — A' Porta, miöta a' Muszka hadseregek' vissza menetelében nem kértelkedhetik, ezeknek eltávozássokat szorongattatások között répzeli, és szinte kívánni láttatik helyben maradássokat. Hovatovább meggyöződök az hatalma' fogdogálása-felől, 's a' Sultán, még nagyon is érzi, hogy minden erköltsi és fizikai

eszközöktől meg van fosztatva, hogy magának nemzeténél a' szükséges engedelmességet megszerezhetné. Azt erőssítik, hogy Diebits Grófot egy olyan Hirdetmény' kibotsátására kérétté a' burkus Követ által, melyben a' Muselmanokat E-lőljáróikhoz és a' szent törvényekhezvaló tiszteletre nógatná. A' Gróf, a' Sultán erántvaló tiszteletből, ezt, nem tselekedhette: mert az, inkább az engedelmesség' kötelét szaggatná-el 's az alattvalók' kötelelességét bontaná-fel, mint-sem megerössitené azokat, 's a' Sultán' méltóságának kissebségére szolgálna. Bizonyos az, hogy a' Muselmanok a' Muszák' berontása által megesmérték a' kapaszkodó civilizatio' szabad úttját-módját, mely a' nemzeteknél az igasság' és illendőség' gyökéértelmén fekvő kormányozást szerez, 's ennél-fogva, nints hajlandóságjuk a' Sultán'-s ennek Satrapáinak vissza forduló zabolátlan kénynek alatt újra legörnyedni. Igen sok van Mahmudnak a' rovássán, melyek a' birodalom' sorsát is magok után húzhattják. — Macedoniában és Albaniában igazában kiütött vólna a' lázzadás.

Erdélyország

Nov. 26-dikán hajnalban 3/4 négyre, vólt, sokaknak tapasztalássok szerint, víz-feketében rándúlt földrengés Erdélyben; Brassóban nagy mértékben tapasztalták vólna ezt.

Státus papirosok' Eoljamatja

Ezüstpénzben				Ezüstpénzben				
Béts,	Nov.	24	25	26	London Nov.	13	—	—
Bank-Oblig. 2.1/2 pC.		58.9/10	- 58.1/2	- 91.5/8	Consols, 3 pC.	- 91.5/8	-	-
Pengőpénz-Obl. 5 pC.		102.7/8	- 102.13/16	- 102.3/4	Stocks-Prémie, Sh.	-	-	-
Roths. 1820, 100f. CP.		175.—	- 175.—	- —	Brasiliai Bons	- 66.3/4	-	-
Partial. 1821. Ua.		132.7/8	- —	- 132.1/2	Buenos-Ayresi	-	-	-
Bankaktia, 1000f. CP.		1241.—	- 1242.—	- 1238.	Columbiai	-	-	-
	Páris, Nov.	14	—	17	Mexikói	-	-	-
Consols 5 pC.		108.60	- —	- 108.60	Portugalli	- 49.1/2	-	-
Ugyanaz 3 pC.		83.90	- —	- 84.05	Muszkaországi	- 106.1/2	-	-
Bank-aktia,		—	- —	- —	Görögországi	-	-	-